

26-osios Kauno istorijos konferencijos „Vytauto Didžiojo universitetui 100 metų: reikšmė miestui ir valstybei“ apžvalga

Ričardas Jaramičius

Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Istorijos katedra, V. Putvinskio g. 23, LT-44243 Kaunas
El. p. ricardas.jaramicius@vdu.lt

Universiteto jubiliejus – puiki proga permąstyti akademinės bendruomenės nueitą kelią, įvertinti pasiekimus, atliktus darbus, prisiminti nusipelnusias asmenybes. Šimtmečio perspektyva leidžia pažvelgti į universiteto praeitį per svarbiausių XX a. įvykių prizmę. Taigi, šių metų vasario 24–25 d. Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Mažajoje salėje įvyko 26-oji Kauno istorijos konferencija, kuri šiemet dedikuota Vytauto Didžiojo universiteto šimtmečiui. Jos metu kalbėta apie aukštosios mokyklos istoriją, jos sukūrimą, studijų organizavimą, akademinės bendruomenės mokslinį ir akademinį paveldą, universiteto bendruomenės pasirinkimus ir jos laikysenas svarbiausių XX a. istorinių įvykių akivaizdoje. Dvi dienas vykusioji konferencija sutraukė gausų būrį įvairių sričių Lietuvos mokslininkų. Istorijos konferencijoje pranešimus pristatė istorikai, etnologai, politikos, medicinos, psichologijos, gamtos, technikos ir žemės ūkio mokslų atstovai. Įvairius pranešimų spektras leido dar geriau pažinti universiteto istoriją.

Nors konferencija buvo šventinė ir daugelis jos dalyvių nepamiršo pasveikinti universiteto bendruomenės su garbingu jubiliejumi, pati vasario 24-osios data ženklino ir liūdnuosius įvykius. Būtent šią dieną Rusijos Federacija pradėjo karą prieš Ukrainos valstybę. Taigi, šalia pranešimų aptarimo per pertraukas ne kartą buvo galima išgirsti konferencijos dalyvių dalinantį žinomis apie įvykius Ukrainoje ir reiškiant palaikymą šios šalies žmonėms.

Sveikinimo žodį susirinkusiesiems tarė VDU profesorė Vaida Kamuntavičienė ir VDU rektorius profesorius Juozas Augutis. Profesorius teigė, kad mokslo bendruomenės ir besidominčiųjų universiteto praeitimi susitikimas bei buvimas kartu yra labai lauktas

įvykis. Rektorius taip pat akcentavo prasidėjusio karo temą. Anot J. Augučio, karas dar kartą aktualizavo istoriko ir mokslininko darbo svarbą. Prasidėjus karui brolių ir seserų šalyje ypač aktualus yra praeities tyrėjo sąžiningumas ir profesionalumas. Profesorius labai taikliai pastebėjo, kad šiuo metu iš Rusijos pusės yra daug siekio perrašyti istorinius pasakojimus, juos panaudoti savo propagandai.

Taip pat rektorius padėkojo VDU istorikams, universiteto jubiliejaus proga išleidusiems ypač svarbias knygas, skirtas Lietuvos universiteto (LU) ir Vytauto Didžiojo universiteto istorijai. Šiais metais sulaukėme dr. Kęstučio Raškausko parengto dokumentų rinkinio, skirto Lietuvos universiteto tapsmui (1916–1922 m.)¹ ir profesoriaus Antano Kulakausko knygos „Pirmoji lietuviška alma mater. Trumpa klasikinio universiteto Kaune istorija“.² Sveikinimo pabaigoje rektorius linkėjo drašos ir ryžto atskleidžiant faktus ir juos skelbiant.

Pirmoji konferencijos diena buvo skirta sekcijai „Universiteto administracinė struktūra ir veiklos realijos“. Joje daugiausia dėmesio skirta atskirų LU ir VDU fakultetų, padalinių istorijai ir svarbioms Lietuvos mokslinio bei akademinio gyvenimo asmenybėms. Pirmajam pranešimui šios sekcijos dalį moderavusi VDU profesorė Aistė Lazauskienė pakvietė VDU profesorių emeritą, habilituotą mokslų daktarą Mindaugą Saulių Venslauską. Pranešime mokslininkas aptarė Matematikos-gamtos mokslų fakulteto profesorių Tado Ivanausko, Vinco Čepinskio ir Vlado Lašo vaidmenis kuriant universitetą, vystant jame mokslą bei ugdant tautos dvasinę kultūrą. Daugiausia dėmesio profesorius sutelkė į T. Ivanausko mokslinę ir akademinę veiklą bei jo intelektualinį palikimą.

Buvęs Lietuvos žemės ūkio universiteto (LŽŪU) rektorius, profesorius, habilituotas mokslų daktaras Romualdas Deltuvus aptarė sudėtingą miškininkystės padėtį atkuriant Lietuvos nepriklausomybę 1918 m. Tuo metu labai trūko miškininkystės mokslo atstovų. Pirmasis mokslininkas miškininkas, grįžęs į Lietuvą, buvo Povilas Matulionis. Jis prisidėjo prie Aukštųjų kursų įkūrimo ir buvo pirmasis Lietuvos žemės ūkio akademijos rektorius. R. Deltuvus išsamiai aptarė P. Matulionio akademinę ir mokslinę veiklą.

Eglės Paškevičiūtės-Kundrotienės (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka) pranešimas buvo ypač aktualus tiems, kurie patys žada tyrinėti ir domėtis aukštojo mokslo istorija. Iš pranešimo sužinojome, kad Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje, ypač joje esančiame rankraščių skyriuje, gausu medžiagos, atskleidžiančios Aukštųjų kursų organizavimo ir LU kūrimo ištakas, taip pat šaltinių, atskleidžiančių įdomių faktų apie kursų lektorius, jų dėstytas disciplinas ir visuomenei aktualius aukštojo mokslo organizavimo klausimus, apie tolesnę LU raidą. Archyviniai dokumentai parodo sąlygas ir iššūkius, su kuriais susidurta kuriant universitetą.

¹ Kęstutis Raškauskas. *Lietuvos universiteto tapsmas (1916–1922 m.): dokumentų rinkinys*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2022.

² Antanas Kulakauskas. *Pirmoji lietuviška alma mater. Trumpa klasikinio universiteto Kaune istorija*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2022.

Lietuvos istorijos instituto (LII) atstovė dr. Vitalija Stravinskienė pristatė pranešimą „Tarp Vilniaus ir Kauno: VDU perkėlimo problema (1939–1940 m.)“. Istorikė kalbėjo apie tai, kaip Lietuvos Vyriausybė vykdė valstybinių institucijų perkėlimo politiką, kokie planai buvo svarstomi ir kaip šiame kontekste atrodė VDU perkėlimo pradinis etapas (kelių fakultetų perkėlimas). Taip pat aptarė, kaip vyko pats perkėlimo procesas, kas buvo planuota ir kas pavyko. Istorikė pristatė ir etninius santykius Vilniuje 1939–1940 m. Anot tyrėjos, mieste nesutarimų išvengti nepavyko, o iš Kauno atvykę tarnautojai, profesūra ir studentija ne visada jausdavosi jaukiai.

Po trumpos pertraukėlės pratęstą sekciją moderavo VDU istorikas dr. Marius Sirutavičius. Pranešimą apie švedų kalbos lektorato įsteigimą VDU ir šio įvykio politinius užkulius perskaitė profesorius Saulius Pivoras (VDU). Profesorius, remdamasis šaltiniais iš Karališkojo Švedijos antikvaro archyvo, pristatė kelią, diskusijas, svarstymus dėl švedų kalbos lektorato įsteigimo universitete. Sužinojome, kad buvo viltasi, jog švedų kalbos mokymas taps pirmuoju žingsniu, artinančiu kultūrinį skandinavų ir baltų bendradarbiavimą.

Dr. Inga Puidokienė (VDU, Kauno miesto muziejus) kalbėjo apie Evangelikų teologijos fakultetą. Istorikė aptarė priežastis, lėmusias fakulteto įsteigimą Lietuvos universitete 1925 m. Evangelikų liuteronų bažnyčia Lietuvoje buvo mišri. Skirtingos vokiečių ir lietuvių liuteronų pozicijos sąlygojo nesutarimus. Įsteigiant Evangelikų teologijos fakultetą Lietuvos pusė siekė rengti pilietiškus, tautiškai angažuotus, lietuviškai kalbančius liuteronų dvasininkus ir taip mažinti vokiečių dvasininkų įtaką. Istorikė pristatė fakultete dirbusius žmones, ką jie dėtė, pristatė katedras.

Doc. dr. Gintaras Žilinskas (VDU) ir Loreta Žilinskienė (Kauno r. Garliavos Juozo Lukšos gimnazija) pristatė pranešimą „Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakultetas Jono Jablonskio laiškuose“. J. Jablonskio laišškai padeda atskleisti jo asmenybę ir sužinoti, kaip jis išgyveno ir vertino tikrovę. Iš šios gausios šaltinių bazės tyrėjai pasirinko analizuoti J. Jablonskio laiškus, kuriuos jis rašė universiteto administracijai, kolegoms dėstytojams ir kitiems universiteto asmenims. Iš J. Jablonskio laiškų matyti, kad kalbininkas rūpinosi besikuriančio LU Humanitarinių mokslų fakulteto studijų organizavimu, studentų parengimu, dėstytojų kvalifikacija, o ypač lietuvių kalbos padėtimi ir taisyklingumu viešajame ir rašytiniame fakulteto kontekste.

Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto (LLTI) etnologė ir tautosakininkė Gražina Kadžytė kalbėjo apie Lietuvių tautosakos archyvą, kuris buvo įkurtas Kaune, o vėliau atsidūrė Vilniuje. Įkūrus universitetą, iškeltas tautosakos rinkimo ir saugojimo klausimas. Pranešėja išsamiai apžvelgė archyvo įkūrimo istoriją ir jame saugomą medžiagą. G. Kadžytė išsamiai aptarė, kaip XX a. 3–4-ąjį dešimtmečiais buvo renkama tautosaka, kokie mokslininkai užsiėmė šia veikla. Mokslininkė aptarė Vinco Krėvės-Mickevičiaus, Jono Balio nuopelnus renkant ir saugojant tautosaką. Pranešėja pristatė tautosakos komisijos mokslinį paveldą.

Popietinę sekcijos dalį, kurią moderavo VDU doktorantas Ričardas Jaramičius, pradėjo Angelė Rudžianskaitė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LSMU), Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus), savo pranešime aptardama Aukštųjų kursų ir Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto dėstytojų korpuso formavimą 1919–1922 m. Pranešėja kvietė pakeliauti po Medicinos fakulteto ištakas. Pranešime ji apžvelgė etapus, kaip buvo formuojamas Medicinos mokslų skyriaus lektorių korpusas. Konferencijos klausytojai galėjo pamatyti autentišką VDU Medicinos fakulteto profesūros šaržą, kurio autorius – Azarijus Volockis. Šis šaržas iki 1940 m. buvo universitete.

Dr. Vilma Gudienė (LSMU, Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus) pristatė Benediktą Šiaulį (1887–1957 m.), farmakologijos ir farmacijos studijų kūrėją ir modernizatorių LU ir VDU. V. Gudienė išsamiai pristatė mokslininko biografiją ir mokslinę bei akademinę veiklą. Sužinojome, kad B. Šiaulys buvo pirmasis mokslininkas Lietuvoje, apgynęs disertaciją farmakologijos tema. Jis taip pat buvo Rokfelerio fondo stipendininkas. Anot pranešėjos, B. Šiaulio patirtis, išmintis ir gabumai prisidėjo prie farmakologijos mokslinių tyrimų vystymo ir akademinų farmakologijos studijų pagrindų kūrimo.

Pranešimą apie psichologijos studijas LU (VDU) iki 1940 m. ir psichologijos institucionalizaciją Europoje pristatė dr. Junona Almonaitienė (LSMU). Pranešėja aptarė privalomų psichologijos paskaitų visiems studentams įvedimo priežastis, analizuojant psichologijos disciplinos raidą ir institucionalizaciją įvairiose šalyse. J. Almonaitienė teigė, kad Vokietijos švietimo sistema, XIX–XX a. I pusėje turėjusi įtakos visai Vakarų Europai, Rusijai ir JAV, veikė ir Lietuvą. Lietuva, būdama carinės Rusijos imperijos dalimi, daug ką perėmė iš Rusijos, o Rusijos imperija savo ruožtu labai daug ką perėmė iš Vokietijos ir Prancūzijos. Taigi, kaip konstatavo pranešėja, palyginti ankstyvai institucionalizacijai Lietuvoje netiesiogiai galėjo turėti įtakos kaimynystėje gyvavusi vokiečiųkalbė universitetinė erdvė.

VDU Lietuvių išėivijos instituto ir juose vykdomų tyrimų istoriją aptarė dr. Daiva Dapkutė. Istorikė teigė, kad Išėivijos tyrimų centro įkūrimui įtakos turėjo VDU atkūrimo idėjos, siekiai, vakarietiški mokslo principai. Universitete egzistavo domėjimasis išėivijos istorija, intelektualiniu paveldu, asmenybėmis. Daugelis išėivių, palikusių savo archyvus, buvo mokęsi VDU, tad veikė išėivijos sentimentai Kaunui. Visa tai sąlygojo, kad išėivijos institutas atsirado VDU. D. Dapkutė prisiminė svarbias asmenybes, prisidėjusias prie išėivijos tyrimų susiformavimo: Bronių Kviklį, Bronių Vaškelių, Vytautą Kavolį ir kitus. Išėivijos istorijos tyrėja taip pat apžvelgė išėivijos instituto intelektualinį darbą, atliktus tyrimus, išleistas knygas.

Kauno technologijos universiteto (KTU) atstovė fizikė doc. dr. Judita Puišo kalbėjo apie Fizikos katedros istoriją ir dabartį. Mokslininkė aptarė, kaip formavosi katedra ir kaip ji veikė per šimtmetį. Pranešime daug dėmesio skirta Fizikos katedros asmenybėms, jų nuveiktiems darbams.

Konferencijos pirmosios dienos pabaigoje vyko knygos „Między światami. Antologia tekstów filozofów kowieńskich na 100. Rocznicę powstania Uniwersytetu Witolda

Wielkiego³ („Tarp pasaulių. Kauno filosofų tekstų antologija Vytauto Didžiojo universiteto įkūrimo šimtmečiui paminėti“) pristatymas. Jame dalyvavo dr. Tomasz Błaszczak (VDU), VDU Filosofijos katedros vedėjas dr. Mantas Davidavičius ir vienas antologijos rengėjų, vertėjas dr. Kamil Pecela (Jogailaičių universitetas, Lietuvos studijų centras). Antologijos, kurioje publikuojami garsių XX a. I pusės Lietuvos filosofų, dėsčiųsių VDU, tekstų vertimai į lenkų kalbą, tikslas – pristatyti šiuos filosofus Lenkijai. Kamil Pecela teigė, kad Lietuvos studijų centras buvo įkurtas būtent VDU dėka, tad centras sugalvojo paminėti VDU šimtmetį ir padovanoti universitetui šią knygą. Vertėjas teigė, kad Lenkijoje trūksta žinių apie Lietuvos filosofiją, tad tai buvo dar vienas paskatinimas rengti tokią antologiją. Anot K. Pecelos, planuojama leisti ir antrąją antologijos tomą, kuriame bus šiuolaikinių Lietuvos filosofų tekstai. M. Davidavičius papildė prelegentus teigdamas, kad knygos turinys puikiai perteikia tarpukario Kauno filosofiją.

Antroji konferencijos diena prasidėjo sekcija „Akademiniai darbai ir diskursai“, kurią moderavo dr. Asta Lignugarienė (LSMU, Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus). Pirmoji pranešimą skaitė Lietuvos švietimo istorijos muziejaus istorikė Indrė Bočkutė, kuri lygino dviejų VDU rektorių – Mykolo Römerio ir Stasio Šalkauskio Europos vienijimo vizijas. S. Šalkauskis savo veikale „Dviejų pasaulių takoskyroje“ nagrinėjo Rytų ir Vakarų sintezės idėją. Anot jo, baltų regionas nepriklauso nei Rytams, nei Vakarams, o labiau derina tam tikrus šių „pasaulių“ bruožus. S. Šalkauskis Lietuvą pozicionavo kaip šiaurietišką valstybę. Tuo tarpu M. Römerio manymu, vieningos Europos idėja aktuali tampa po Vienos kongreso, kai, žlugus didžiosioms imperijoms, Europą užliejo nacionalizmo banga. Tokiai Europai, anot M. Römerio, reikėjo naujo veikimo modelio. Jis siūlė atsisakyti nacionalinių valstybių ir suformuoti Europą jungiančią valstybę, atskiroms tautoms suteikiant personalinę autonomiją. Tokių naujų modelių paiešką skatino Europoje vykstantys konfliktai dėl valstybių ribų.

Dr. Tadas Rutkauskas (VDU) išsamiai pristatė egiptologės Marijos Rudzinskaitės-Arcimavičienės akademinę veiklą, pagrindinį dėmesį skirdamas jos dėstymui universitete. Istorikas apžvelgė, kokius kursus M. Rudzinskaitė-Arcimavičienė dėstė universitete Kaune ir Vilniuje, kokius seminarus ir užsiėmimus vedė. Anot pranešėjo, M. Rudzinskaitės-Arcimavičienės dėstyti dalykų pavadinimai stebino profesionalumu, o tai rodo mokslininkės įnašą į naująjį modernėjantį universitetą.

VDU doktorantė Solveiga Lukminaitė kalbėjo apie VDU profesoriaus, hidrologo Stepono Kolupailos indėlį į vandens telkinių tyrimus ir vandens turizmo Lietuvoje klausimus. Sužinojome, kad S. Kolupaila yra parengęs solidžios apimties fotoalbumus su įvairių Lietuvos vietovių nuotraukomis (1934–1935 m.), kurios šiuo metu saugomos Vytauto Didžiojo karo muziejuje. Anot S. Lukminaitės, S. Kolupailos fotografijose atsispindi kone visa XX a. 4-ojo dešimtmečio Lietuva – miestai, miesteliai, kaimeliai,

³ *Między światami. Antologia tekstów filozofów kowieńskich na 100. Rocznicę powstania Uniwersytetu Witolda Wielkiego*. Redakcja Pecela Kamil, Paweł Plichta, Bogdan Szlachta. Kraków: Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, 2022.

o ypač upės, ežerai ir kiti vandens telkiniai. Istorikė teigė, kad S. Kolupailos asmeninis ryšys su Lietuvos vandenimis padarė jį didžiausiu XX a. Lietuvos upių ir ežerų žinovu bei vandens turizmo propaguotoju.

Paskutinį šios sekcijos pranešimą perskaitė prof. dr. Ona Ragažinskienė (VDU), kuri parengė su prof. dr. Audriumi Sigitu Maruška (VDU). Pranešime pristatyta vaistinių augalų nacionalinių ir tarptautinių tarpdisciplininių tyrimų raida ir reikšmė Lietuvoje. Taip pat aptarti nuveikti darbai ir šios srities pagrindiniai mokslininkai.

Trečioji konferencijos sekcija – „VDU profesoriai ir studentija“. Sekciją moderavęs dokt. Ričardas Jaramičius (VDU) pranešimą „Kauno miesto tarybos narių išsilavinimas: „nuo namų mokslo“ iki Universiteto“ pakvietė skaityti prof. Aistę Lazauskienę (VDU). Istorikė teigė, kad Kauno kaip laikinosios sostinės statusas lėmė, jog į miesto tarybą buvo išrenkama daug išsilavinusių žmonių. Nuo XX a. 4-ojo dešimtmečio praktiškai visi Kauno tarybos nariai buvo su aukštuoju išsilavinimu. Daugiausia jie buvo baigę Peterburgo ir Maskvos universitetus, medicinos ir techninio profilio, taip pat teisės studijas. Namų mokslą buvo baigę daugiausia prekybininkai ir namų savininkai. Dalis tarybos narių prisidėjo kuriant Aukštuosius kursus ir universitetą bei ten dėstė. Dalis narių buvo baigę LU (VDU).

Dr. Tomasz Błaszczak (VDU) kalbėjo apie gudų bendruomenę universitete. Istorikui pavyko rasti duomenų apie 14 gudų studentų LU/VDU. Sužinojome, kad 1932–1936 m. universitete veikė VDU gudų studentų susivienijimas. Taip pat T. Błaszczak pristatė, kokius siūlymus gudų atstovai teikė organizuojant akademinę veiklą.

Dr. Asta Lignugarienė (LSMU, Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus) pristatė pranešimą apie LU ir VDU Medicinos fakultete dirbusius užsienio profesorius. Apžvelgusi užsienio profesorių (Janio Dzirnės, Hanso Boito, Kazimiero Buinevičiaus, Eber Landau, Veros Dančakovos) gyvenimo ir veiklos aplinkybes jiems dirbant Medicinos fakultete, A. Lignugarienė teigė, kad daugelis jų pateisino universiteto administracijos lūkesčius ir formavo pagrindus aukštosios medicinos studijoms, kūrė lietuvišką medicinos terminiją, rūpinosi jaunų medicinos mokslų dėstytojų paruošimu. Tais atvejais, kai užsienio profesoriai palikdavo darbą fakultete, pastebima, kad jų išvykimas dažniausiai būdavo nulemtas netinkamos emocinės aplinkos ar ekonominės situacijos.

Tarpukario studentų dainas aptarė dr. Aušra Žičkienė (LLTI). Kaip teigė etnomuzikologė, kiekvieno universiteto praeitis susijusi ir su mažąja istorija, kuri atsispindi universiteto studentijos dainose. Tai labai margas, įvairiapusis reiškinys, kuriame randame užuominų apie įvairius istorinius įvykius, universiteto gyvenimo aktualijas ir asmenybes. A. Žičkienė, kartais net pati suintonuodama, pristatė populiarias studentiško folkloro dainas. Įdomu, kad studentiškų dainų repertuarui jau tarpukariu įtaką darė kino filmai.

Profesorė Asta Petraitytė-Briedienė (VDU), perskaičiusi pranešimą „VDU profesūros likimai (nuo DP stovyklų Vokietijoje iki universitetų Amerikoje)“, pristatė VDU profesūros likimus Antrojo pasaulinio karo ir pokario metais. Istorikė sutelkė dėmesį į tuos profesorius, kurie išvyko į Vokietiją, o po to į JAV. Anot profesorės, VDU profesūros

žinių lygis nebuvo žemesnis nei kitų pasaulio universitetų. Profesūra kurdavo lituanistinius centrus, o vienas didžiausių nuveiktų darbų – parengta Lietuvių enciklopedija (Bostono enciklopedija). Visgi kai kuriems iš profesūros atstovų tekdavo dirbti ir mažiau kvalifikuotus ar nekvalifikuotus darbus. Lietuviams, pasitraukusiems į užsienį, buvo labai svarbi visuomeninė veikla. Jie organizavo draugijas, šalpos organizacijas, klubus, spaudos leidybą, suvažiavimus ir t. t.

Iki šiol susirinkusieji klausėsi pranešimų, susijusių su LU ir VDU istorija, o paskutinėje konferencijos sekcijoje „Kauno istorijos profiliai“ kalbėta apie senąjį Kauno miesto ir jo apylinkių istoriją. Sekciją moderavusi prof. Vaida Kamuntavičienė (VDU) pakvietė VDU istoriką dr. Lauryną Šedvydį. Istorikas, remdamasis 1565–1570 m. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) bajorų mokesčių ataskaita, išskyrė Kauno pavieto atstovus, kurie XVI a. 7-ajame dešimtmetyje nemokėjo mokesčių. Istorikas nurodė bajorų nesumokėtų sumų dydžius. Tyrimas kartu atskleidė, kad dėl administravimo sudėtingumo aptariamoju laikotarpiu buvo atsisakyta pagalvės mokesčio rinkimo. Taip pat, remdamasis šaltinių medžiaga, istorikas pateikė hipotezę, kiek tuo metu Kauno paviete galėjo gyventi žmonių.

Dr. Darius Antanavičius (LII), remdamasis XVI a. II pusės Kauno magistrato knygomis, aptarė tuometinę kalbinę padėtį Kauno mieste. Savo pranešime istorikas kėlė klausimą – kokiomis/kokia kalba miestiečiai galėjo susikalbėti miesto savivaldos ir teisminėse institucijose XVI a. viduryje ir II pusėje. D. Antanavičius pateikė nemažai ištraukų iš šaltinių, kuriuose randama žinių apie kalbinę padėtį tuometiniame Kauno mieste.

VDU istorikas doc. dr. Liudas Glemža pristatė pranešimą „Kaunas Baro konfederacijos metais (1768–1772 m.)“. Baro konfederacija buvo vienas iš trijų XVIII a. II pusės pasipriešinimų prieš Rusijos imperiją. Tuo metu Kaune buvo įsikūrusi nedidelė Rusijos kariuomenės įgula. Iš pranešimo sužinojome, kad būta nemažai Kauno miestiečių skundų dėl Rusijos kariuomenės savivalės. Istoriko teigimu, didžiausią kauniečių nepasitenkinimą kėlė pastočių prievolė, aprūpinimo maistu, apgyvendinimo, ganyklų žirgams, aprūpinimo kuru ir sargų teikimo klausimai. Rusijos kariniai komendantai taip pat kišosi ne tik į miesto, bet ir į valstybės reikalus, Kauno seimelių darbą ir jame priimamus sprendimus. Istorikas taip pat aptarė Baro konfederatų nuotaikas ir požiūrį į miesto gyventojų grupes (liuteronus, žydus).

VDU Švietimo akademijos istorikas dr. Domininkas Burba pristatė 1797 m. imperatoriaus Pavelo I kelionę po buvusias LDK žemes ir jo vizitą Gardine, Vilniuje ir Kaune. Anot istoriko, kelionės metu imperatorius susitiko su miestų atstovais, aristokratija, aplankė akademiją. Visgi didžiausią dėmesį susitikimuose imperatorius skyrė karininkijai.

Konferencijos baigiamajame žodyje profesorė Vaida Kamuntavičienė padėkojo visiems konferencijos dalyviams, tiek skaičiusiems pranešimus, tiek jų klausiusiems. Anot istorikės, šių metų konferencija įsiminė dėl įdomių ir aktualių pranešimų, kurių didžioji dalis buvo susijusi su Lietuvos aukštojo mokslo, LU ir VDU istorija.